KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Keski-Suomen hyvinvointialue

Sosiaalihuoltolain liikkumisen tuen myöntämisperusteet 1.1.2027 alkaen

Sisällys

1 Johdanto 2
2 Liikkumista tukeva palvelu 2
2.1 Liikkumista tukeva palvelu voidaan myöntää seuraavilla perusteilla 3
2.2 Liikkumisen tuen uudelleenarviointi 4

1 Johdanto

Tässä asiakirjassa käsitellään Keski-Suomen hyvinvointialueen Sosiaalihuoltolain liikkumista tukevan palvelun myöntämisperusteita. Hyvinvointialueen toiminta perustuu lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021), lakiin hyvinvointialueesta (611/2021), lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) ja -asetukseen (607/83), terveydenhuoltolakiin (1326/2010), lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. vanhuspalvelulaki 980/2012, päiv. 11/2020) sekä Sosiaali- ja terveysministeriön antamaan laatusuositukseen aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027.

Rintamatunnuksen omaavien veteraanien ja sotainvalidien palvelujen myöntämistä ohjaavat Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettu laki (1988/1184), Sotilasvammalaki (1948/404) ja Valtionkonttorin vuosittain julkaisemat ohjekirjeet.

Keski-Suomen hyvinvointialueen tavoitteena on, että keskisuomalaiset saavat palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Palveluille on määritelty aluehallituksen hyväksymät palvelujen myöntämisen perusteet, jotka ohjaavat palvelujen myöntämistä. Myöntämisperusteita arvioidaan säännöllisesti osana vuosittaista talousarviota ja käyttösuunnitelmaa ja päivitetään tarvittaessa.

2 Liikkumista tukeva palvelu

Sosiaalihuoltolain (1301/2014, 14§ ja 23§) mukaan sosiaalipalveluina on järjestettävä liikkumista tukevia palveluja henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden tai muun toimintakykyä alentavan syyn takia, ja jotka tarvitsevat palvelua asioimiseen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi ja asiakkaalle ei ole myönnetty kuljetuspalvelua muun lain nojalla. Liikkumista tukeva palvelu suunnataan palvelutarpeen arvioinnin perusteella ensisijaisesti pienituloisille asiakkaille, joilla välttämätön asiointi ei muutoin toteutuisi tai hän tarvitsee kuljetusta jokapäiväiseen elämään kuuluvan välttämättömän tarpeen vuoksi, joka tukee asiakkaan toimintakykyä ja kotona pärjäämistä. Palvelu kohdennetaan sitä eniten tarvitseville.

Ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen on esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne.

2.1 Liikkumista tukeva palvelu voidaan myöntää seuraavilla perusteilla

- Hakijan toimintakyky on alentunut sairauksista ja/ tai ikääntymisestä johtuen. Näistä aiheutuvien liikkumisvaikeuksien vuoksi hakija ei pysty käyttämään olemassa olevaa palvelu- ja asiointiliikennettä tai julkista joukkoliikennettä.

- Asiakas on kognitiivisilta kyvyiltään kykenevä käyttämään palvelua avustettuna.
- Hakijan kanssa samassa taloudessa ei ole auton käyttömahdollisuutta, lähellä olevalla lähiverkostolla ei ole mahdollisuutta tarjota kuljetusta ja kuljetuspalvelu mahdollistaa ainoana tapana välttämättömät asioinnit.
- Hakija asuu omassa kodissa, eikä ole laitoshoidossa tai ympärivuorokautisen palveluasumisen piirissä.
- Vammaispalvelulain mukaiselle vammaiselle henkilölle, jolle sosiaalihuoltolain mukainen palvelu on riittävä ja muut myöntämisen perusteet täyttyvät.
- Myöntämisessä sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Kuljetuspalvelu suunnataan palvelutarpeen arvioinnin perusteella ensisijaisesti pienituloisille. Kuljetuspalvelun myöntämisessä sovelletaan varallisuusharkintaa, viitteellisinä tulorajoina katsotaan bruttotuloina enintään 1382,30 € kuukaudessa ja kahden hengen kotitaloudessa enintään 2 764,6 € kuukaudessa. (Tulorajaan tehdään kansaneläkeindeksin mukainen korotus vuosittain. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa lopulliset vuoden 2027 indeksit lokakuun loppupuolella.) Lapsiperheissä tulorajaa korotetaan toimeentulotuen perusosaa vastaavasti perheen alaikäisten lasten määrän mukaisesti. Yhteenlasketut talletukset yksin asuvalla enintään 1000 € ja kahden hengen taloudessa enintään 2000 €. Tuloina ei huomioida ennalta ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea, joka on myönnetty tiettyyn tarkoitukseen. Erityisin perustein voidaan palvelua myöntää tulorajat ylittäville asiakkaille.
- Asiakkaan tulee liittää tulo- ja varallisuustietonsa kuljetuspalveluhakemukseen.
- Liikkumista tukevaa palvelua myönnetään pääosin lähimpään taajamaan.
- Matkoja myönnetään kymmenen (10) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa riippuen kuukausien sisältämien viikkojen määrästä, keskimäärin kaksi yhdensuuntaista matkaa viikossa. Palvelu mahdollistaa yhden asiointikäynnin jokaiselle vuoden kalenteriviikolle. Kaikkia myönnettyjä matkoja ei tarvitse käyttää. Käyttämättä jääneitä matkoja ei voi siirtää seuraavalle kuukaudelle. Kuljetuspalvelu on henkilökohtainen.
- Palvelu myönnetään kuluvan vuoden loppuun.

Liikkumista tukevaa palvelua haetaan vuosittain uudelleen, joten palvelun uudelleenarviointi tapahtuu vuosittain. Jos asiakas käyttää kuljetuspalvelua väärin, voidaan palvelu päättää.

2.2 Liikkumisen tuen uudelleenarviointi

Asiakkaan palvelutarvetta arvioidaan jatkuvasti ja palvelut järjestetään asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti päivitetään asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa. Palvelutarpeen uudelleen arvioinnin yhteydessä kartoitetaan, täyttyvätkö palvelujen myöntämisen perusteet edelleen. Arvioinnissa hyödynnetään asiakkaan tarpeen mukaan monialaista osaamista. Arvioinnin perusteella jo myönnetty palvelu voi jatkua entisellään, vähentyä, voidaan myöntää uusi palvelu tai palvelut voivat päättyä kokonaan.

Tilanteita, joissa palvelutarve arvioidaan uudelleen ovat muun muassa:

- Asiakkaan toimintakyky sekä terveydentila paranevat siten, ettei hän toimintakyvyn arvion perusteella täytä enää myöntämisperusteita.
- Asiakas /läheinen ei sitoudu asiakassuunnitelmassa ~~ja toteuttamissuunnitelmassa~~ sovittujen palvelujen käyttöön tai yhteistyöhön palvelua toteuttavien työntekijöiden kanssa, vaikka ymmärtää sen merkityksen ~~hoitonsa ja~~ hyvinvointinsa kannalta (esimerkiksi asiakas ei ole toistuvasti tavoitettavissa).
- Asiakas ei itse halua palvelua, vaikka ymmärtää sen tarpeen.
- Asiakkaan asuinympäristö ei mahdollista palvelun toteuttamista turvallisesti, vaan työskentelyolosuhteet vaarantavat työntekijöiden turvallisuuden tai fyysisen koskemattomuuden eikä työskentelyolosuhteita saada korjattua turvallisiksi.
- ~~Asiakas ei osaa esim. alentuneen muistin vuoksi käyttää palvelun osana olevaa teknologiaa~~
- Asiakas käyttää palvelua ~~laitetta~~ väärin tai muuhun tarkoitukseen kuin mihin ~~laite on~~ palvelu~~a~~ on myönnettäessä tarkoitettu (esim. turvaranneke, tablettitietokone, lääkeautomaatti).
- Asiakas käyttäytyy epäasiallisesti tai aggressiivisesti työntekijöitä kohtaan; tämä voi olla fyysisen koskemattomuuden uhkaamista tai sanallista mitätöintiä, vähättelyä tai solvaamista.